
**Alsótelekesi
Rshominida-lelRhely -
természeti emlék
természetvédelmi
kezelési
tervdokumentációja**

IT Global Geo Tech Kft.

Veres Zsolt, Dr. Páll Dávid Gergely

**Aggteleki Nemzeti Park
Igazgatóság**

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

1. Általános adatok	3
1.1. A tervezési terület azonosító adatai.....	3
1.2. A tervezési terület természetvédelmi rendeltetése	5
1.3. Ingatlan-nyilvántartási adatok	5
1.4. A tervezési területre vonatkozó egyéb hatályos elřírások	5
2. A tervezési terület állapotának leírása	5
2.1. Környezeti elemek	5
2.2. Élettelen természeti értékek.....	6
2.3. Biológiai jellemzřk.....	6
2.4. Táj- és kultúrtörténeti adottságok	7
2.5. Oktatás, kutatás.....	7
2.6. Gazdálkodási jellemzřk	7
3. Természetvédelmi kezelési célkitřzések meghatározása é é é é é é é é é é é é ..	7
3.1. Természeti, táji értékek	7
3.2. Tervezési területhez kapcsolódó tevékenységek	7
4. Részletes kezelési terv	8
4.1. Természetvédelmi stratégiák	8
4.2. Részletes kezelési elřírások	8
5. A tervdokumentáció térképmelléklete	11
B) Egyes területekre vonatkozó egyedi természetvédelmi kezelési elřírásoké é é é .é é .	13

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

Megalapozó dokumentáció

1. Általános adatok

1.1. A tervezési terület azonosító adatai

a) Közigazgatási elhelyezkedése

Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén

Település: Alsótelekes

A tervezési terület két különálló poligonból áll:

I. (északi) poligon:

Alsótelekes, a 06/1 hrsz.-ból az

Sorszám	EOV X	EOV Y
1	769243	343629
2	769227	343631
3	769214	343635
4	769223	343639
5	769232	343640

EOV koordinátájú töréspontokkal körülhatárolt 0,0145 ha nagyságú terület,

valamint a 06/2 hrsz.-ból az

Sorszám	EOV X	EOV Y
1	769305	343570
2	769286	343588
3	769275	343609
4	769261	343622
5	769243	343629
6	769232	343640
7	769244	343641
8	769261	343633
9	769285	343613
10	769303	343596
11	769314	343584
12	769320	343572
13	769317	343561

EOV koordinátájú töréspontokkal körülhatárolt 0,1410 ha nagyságú terület.

A poligon súlyponti EOV koordinátái: X= 769279 Y= 343605

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

A poligon területe: 0,1555 ha

II. (déli) poligon:

Alsótelekes, a 06/1 hrsz.-ból az

Sorszám	EOV X	EOV Y
1	769311	343555
2	769323	343544
3	769329	343524
4	769331	343507
5	769331	343485
6	769330	343477
7	769325	343464
8	769321	343458
9	769315	343457
10	769314	343461
11	769318	343477
12	769319	343487
13	769325	343504
14	769322	343526
15	769318	343539
16	769313	343547

EOV koordinátájú töréspontokkal körülhatárolt 0,0788 ha nagyságú terület.

A poligon súlyponti EOV koordinátái: X= 769324 Y= 343500

A két poligonból álló tervezési terület összkiterjedése: 0,2343 ha

A terület megközelítése: Alsótelekes községtől ÉK-re található hazánk egyetlen gipsz-anhidrit külfejtése. A bányaterület bejáratát az Alsótelekes előtt, a műútból É felé kiágazó földúton érhetjük el, kb. 1 km-t megtéve (a letérés helyét tábla is jelzi). A gipsz-anhidrit külfejtés keleti részén található késő-miocén (pannon) fedőledékeket a bányatelep sorompójától gyalogosan vagy terepjárárral lehet megközelíteni, kb. 600 m-t megtéve.

b) a védettségi kategóriája: természeti emlék

c) Védelemre tervezett természeti terület esetében a működési területe szerint érintett nemzeti park igazgatóság: Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

d) Tervezési területen illetékes természetvédelmi hatóság: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

e) Tervezési területtel átfedő európai közösségi jelentőségű, vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó terület megnevezése és sorszáma

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

1.2. A tervezési terület természetvédelmi rendeltetése

a) A természetvédelmi oltalom alatt álló terület természetvédelmi, tájvédelmi stb. rendeltetése

b) A védetté nyilvánítási eljárás alatt álló területek esetében a tervezési terület természetvédelmi, tájvédelmi rendeltetése

Az alsótelekesi őshominida-lelőhely országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítását a benne található kiemelkedő jelentőségű őshominida-leletek teszik indokolttá. A képződmény egyben a késő-miocén Edelényi Formáció típuselfordulása, szakirodalmi hivatkozási helye, bemutatásra és megőrzésre alkalmas feltárása is.

A tervezési területen a természetvédelem eszközeivel azt kell elérni, hogy a képződmény huzamos ideig betölthesse tudományos és természetvédelmi funkcióját, azaz, hogy az adott földtörténeti kor eseményeinek és képződményeinek, egyben a létrejöttükhöz szükséges földtörténeti időnek a reprezentánsa legyen.

c) Európai közösségi és egyéb nemzetközi kijelölésből származó rendeltetés

1.3. Ingatlan-nyilvántartási adatok

Település neve	Hrsz.	Kiterjedés (ha) (teljes hrsz.)	Művelési ág	Tulajdonosi csoport/kezelő
Alsótelekes	06/1	55,2124	kivett bányatelep	Avalanche Holding Kft.
Alsótelekes	06/2	19,1723	legelő	HASIT-HUNGÁRIA Kft. "F.A."

1.4. A tervezési területre vonatkozó egyéb hatályos elírások

2. A tervezési terület állapotának leírása

2.1. Környezeti elemek

A képződmény és környezete a *Rudabányai-hegység* kistáj része (az Aggtelek-Rudabányai-hegyvidék középtájon belül), amely 15 km² területű. A kistáj töréses, gyűrű szerkezetű sásbércvonulat, dombsági, alacsony középhegységi orográfiai helyzetben. A tengerszint feletti magasság 150 és 376 m között változik. A relatív relief átlagos értéke: 110 m/km². Az átlagos vízfolyásirány 2,3 km/km². A kistáj felszíne litológiai okokból kevésbé karsztosodott, de jellemző formái a különféle genetikájú szurdokvölgyek.

A kistáj kőzeteinek nagy részét alsó- és középső-triász mészkövek és dolomitok teszik ki. A kiemelt felszínekről a paleogén fedő lepusztult, de a peremeken jelen vannak a fiatalabb paleogén és neogén üledékek is. A vető jellemző csapásiránya az ÉÉK. Fontos ásványkincsei voltak a vasérc és a gipsz-anhidrit.

A 300 m felett fekvő területek a hűvös - mérsékelten nedves kategóriába tartoznak, míg a többi terület a mérsékelten hűvös - mérsékelten nedvesbe sorolható. Az átlagos évi napsütéses órák száma 1800 óra. A középhőmérséklet sokévi átlaga 8,8 °C. Az évi abszolút hőmérsékleti maximum 32 °C és a minimum -18 °C között jellemző. Az évi csapadék átlaga 620 mm. A téli időszakban átlagosan 50 nap hótakaróval való borítottság jellemző. Az ariditási index 1,00 körüli. Leggyakoribbak a nyugatias szélirányok, amelyek átlagos sebessége 2,5 m/s. Az éghajlati és domborzati viszonyok az erdőgazdálkodásnak kedveznek.

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

A kistáj a Bódvába szelő Telekes- és Rét-patak vízgyűjtő területéhez tartozik. Talajvíze nagyon kevés és az is nitrátos.

A kistáj mészkövein 60%-ban a rendzina talaj, 36%-ban az agyagbemosódásos barna erdőtalaj a jellemző.

2.2. Élettelen természeti értékek

Az alsótelekesi bányaterület fekvésképződményeit különféle késő-perm és triász képződmények alkotják, amelyek közül a gipsz-anhidrit összlet képezi a bányászati tevékenység tárgyát. A triász képződményekre komoly üledékhézaggal települnek a késő-miocén (pannon) képződmények, amelyek a védelem tárgyát is képező paleontológiai leleteket tartalmaznak.

A Pannon-tó mocsaras öblözeteiben lerakódott képződményeket az **Edelényi Formációba** sorolhatjuk be, azon belül pedig a **Debrétei Tagozatba**. A rétegsor alapvetően tarka, agyagos, kiszáradó tavi és mocsári folyóvízi üledékekből áll. Bennük a sárga, barna, zöld és szürke (terepen: sárga, szürke és tarka) agyagrétegek mellett jellemzőek a nagyon gyengén kerekített, helyi származású, apró szemcsékből álló kavics- és homok-, továbbá szenes agyag-, sőt lignit-rétegek és -lencsék is. Az összlet alsó részét a Csereháti Tufa Tagozat kimaradása esetén az alaphegységi képződmények szárazföldi mállásterméke alkotja. Erre növénymaradványos, bentonitos, kaolinos agyag - tarkaagyag települ, majd vastagtelepes, kizárólag lápi-mocsári kifejlődéstől összlet következik, lencsés kifejlődéstől, a peremeken szétseprőzhető lignittelepekkel. Köztük barna és fekete, lignittörmelékes agyagok uralkodnak, alárendelten fás szerkezetű lignitpadokkal és -zsinórokkal. A legnagyobb telepvastagság 5 m, az átlagos 0,8-1,2 m. Az összlet felső része már folyóvízi fáciesű, itt az agyagok közé jelentős mennyiségű, helyenként keresztarégtezett finom- és durvahomok, valamint kavics települ. Az összlet egyetlen nagy üledékciklust alkot, a transzgresszió után egymást váltják a tavi, mocsári-lápi és folyóvízi üledékek. A lehordási terület É felé lehetett. A képződmény vastagságviszonyai változóak, de átlagosan 200-300 m közöttiek.

Kb. 10 millió évvel ezelőtt a Rudabányai-hegység félszigetként nyúlt be a Pannon-tó borsodi mocsaras öblözetébe. A szárazföldről nagy eséstől, meredek völgyek futottak bele a mocsarakba, amelyekben a csapadék nagy mennyiségű, akkor élt növények és állatok maradványait hordta össze. A csaknem száz gerinces faj között megtalálható volt a háromujjú Rsló, a gumósfogú Rselefánt, orrszarvú-félék, valamint Rremelők maradványai is. Ezen Rremelők közül az **Anapithecus** és a **Rudapithecus** emelkedik ki, amelyek közül az utóbbi az emberré válás folyamatában is kiemelkedő szereppel bír. A **Rudapithecus hungaricus** a mai ember, valamint az afrikai csimpánz és gorilla kialakulásához vezető fejlődési vonalak közös Rse lehetett. Ez a kb. 28-30 kg testtömegű Rsmajom négy lábán, időnként függőlegesen a fák ágain élt, elsősorban puha növényi részekkel táplálkozott. Koponyájának agytérfogata (280-320 cm³) megegyezett a ma élő kisebb Rstény csimpánzéval.

A nemzetközi jelentőségű leletek és lelőhely az emberré válás korai szakaszának egy epizódját rögzítik, ami miatt Alsótelekes (és Rudabánya) térségét az egyik legfontosabb eurázsiai lelőhelyként tisztelhetjük.

2.3. Biológiai jellemzők

A tervezési terület egy jelenleg nem üzemelő külfejtés fedő rétegsorának részleteit foglalja magába. A korábbi bányászati bolygatás miatt a növényzeti borítás csak sporadikus, s csak néhány cserje és lágyszárú formájában jelentkezik. Védett faj, vagy Natura 2000 jelölő faj nem található a feltárás területén.

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

2.4. Táj- és kultúrtörténeti adottságok

A gipsz-anhidrit külfejtés és a fedő pannon rétegsor látványos és fontos eleme a tájképnek. Kultúrtörténeti jelentősége nincs.

2.5. Oktatás, kutatás

Az alsótelekesi külfejtés képződményeiről és közvetlen környékéről nem ismeretesek komplex természetvédelmi tárgyú feldolgozások. A formációval Jámbor Áron (in Gyalog, Császár 1996) foglalkozott részletesebben. A paleontológiai anyagot Kretzoi Miklós és Kordos László munkái ölelik át.

2.6. Gazdálkodási jellemzők

Magán a tervezési területen mezőgazdasági területhasználat nincs.

A tervezési területre irányuló idegenforgalom a természeti és tájképi értékek megtekintésére, a szabadidő eltöltésére irányul, bár nincs kialakított bemutatóhely, ismeretterjesztő tábla. A helyszínhez turistajelzés nem vezet. Fontos a szakmai turizmus is.

A tervezési területen jelenleg (2016) ipari és/vagy bányászati tevékenység nem folyik. A külfejtés közelében egy triász dolomitot fejtő kőbánya működik, de ez közvetlen hatást nem fejt ki a tervezési területre.

3. Természetvédelmi kezelési célkitűzések meghatározása

3.1. Természeti, táji értékek

A fő cél a feltárásokban található, országos jelentőségű földtani képződmény, az őshonos élővilág, valamint környezetük természeti állapotának fenntartása, javítása; ökoturisztikai, örökségvédelmi célú bemutathatóságának és további kutathatóságának fenntartása; a területen található esetleges egyéb természeti értékek megóvása, bemutatása. Azt kell elérni, hogy a kijelölt terület természetes hatásoktól és emberi beavatkozástól mentesen huzamos ideig betölthesse tudományos és természetvédelmi funkcióját, azaz, hogy földtörténeti korok eseményeinek és képződményeinek, egyben a létrejöttükhöz szükséges földtörténeti időnek a reprezentánsaként, mint bemutatóhely oktatási, ismeretterjesztési, ökoturisztikai célokra hasznosítható legyen; biztosítható legyen a további kutatásra alkalmas, megközelíthető feltárás kialakítása.

Emellett fontos szempont a tervezési területen lévő élő természeti értékek fennmaradásának biztosítása is.

3.2. Tervezési területhez kapcsolódó tevékenységek

A tervezési területen nagyobb mértékben az emberi beavatkozások (bányászat, illegális hulladéklerakás, vandalizmus), kisebb mértékben a természetes folyamatok (pl. növényzet gyökerei által kifejtett erózió, lineáris erózió) korlátozhatják az ideális célkitűzések megvalósítását.

Aktív természetvédelmi kezeléssel meg kell akadályozni minden olyan emberi tevékenységet és területhasználatot (pl. ipari, építési és kommunális tevékenységet, illegális hulladéklerakást és a feltárások illetéktelenek általi kifosztását), valamint természetes hatást és folyamatot (erózió, feltöltődés, növényzet kártétele stb.), amelyek az adott objektum fennmaradását

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

veszélyeztetik; megvalósulásukkal külső hatásra megszűnik a feltárás *természeti emlék* jellege; sérül a táji érték; csökken a további megismerés és bemutatás lehetősége; károsodnak az élő természeti értékek.

A tervezési terület védelme érdekében a legfontosabb, hogy a bányászati tevékenység rövid és hosszú távon is elkerülje a védelem alá helyezendő fedőpannon rétegsort.

4. Részletes kezelési terv

4.1. Természetvédelmi stratégiák

A képződmény fennmaradását, környezetének megóvását és a természetvédelmi célkitűzések elérését elősegítő tevékenységek támogatása; azok károsítását, megsemmisítését eredményező tevékenységek tiltása.

A területhasználat szabályozása, a területen folytatott gazdálkodási és egyéb emberi tevékenységek összhangjának biztosítása a természetvédelmi célkitűzésekkel és a terület rendeltetésével összhangban, a képződmény és az élő természeti értékek károsodásának megakadályozása érdekében.

A terület kutatásának, látogatásának, bemutatásának szabályozása, e tevékenységek összhangjának biztosítása a természetvédelmi célkitűzésekkel.

4.2. Részletes kezelési előírások

Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A tervezési terület **elsődleges értéke az őshominida-lelőhelyeket tartalmazó földtani képződmény**, annak kőzettani, rétegtani, szedimentológiai, ökológiai és egyéb **jellegzetes** jellemzői. A tervezési területen a földtudományi értékek védelme biztosítja egyben a táji értékek védelmét is, melyek így külön beavatkozást nem igényelnek. Ezen értékek védelme elsősorban a káros emberi tevékenységekkel (bányászat, illegális gyűjtés, illegális hulladéklerakás, vandalizmus miatti károsodás) szembeni megóvást, másodsorban pedig a természetes, a meteorológiai, földtani folyamatok (lineáris és a növényzet által kifejtett erózió, tömegmozgások, feltöltődés) okozta hatások mérséklését jelenti. Ennek megfelelően a területen a felszín átalakítása, vagy az azzal járó bármilyen tevékenység kizárólag a természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében, a működési területével érintett, a természetvédelmi kezelésért felelős nemzeti park igazgatóság munkatársának felügyelete mellett végezhető. A területen kőzetet fejteni, engedély nélkül gyűjteni tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

Feladat a növényzet térhódításának időnkénti megakadályozása. A növényzet eltávolítása csak mechanikus módszerekkel, csak a nemzeti park igazgatósággal egyeztetve, megfelelő hatósági engedély birtokában (erdészeti hatóság, illetve természetvédelmi hatóság), valamint vegetációs- és fészkelési időszakon kívül végezhető.

Az élőhelyek kezelése és fenntartása, a fajok védelme nem történhet a képződmény állagának, láthatóságának kárára. Az elforduló/megtelepedő védett, vagy fokozottan védett fajok esetén

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

mérlegelni szükséges, vajon aktív kezelés, áttelepítés, esetleg az élettelen értékekkel szembeni elvárásadás történjék-e.

Fel kell hívni a látogatók figyelmét a növények, állatok és ősmaradványok gyűjtésének tilalmára.

Táj- és kultúrtörténeti értékek

Látogatás

A tervezési terület egy, a terület földtana és fejlődéstörténete szempontjából rendkívül fontos és etalon képződményt tár fel, amely bemutatásra feltétlenül érdemes. A terület a tulajdonos engedélyével és felügyelete mellett látogatható. Tilos a területen technikai- és extrém sport tevékenységet folytatni.

Oktatás és bemutatás

A tervezési terület kezelésének fontos eleme a bemutatathatóság feltételeinek biztosítása. Ennek keretében a feltárás falának felületét évente legalább egyszer fokozott óvatossággal meg kell tisztítani a kipergő és lerakódó törmeléktől. Ahol szükséges, és rontja a feltárás stabilitását, ott a feltárás falában, peremén megtelepedett növényzetet rendszeresen, mechanikai kezeléssel el kell távolítani a földtani érték megfelelő láthatósága, bemutatathatósága, illetve a biogén kőzetaprózódás elkerülése érdekében. Egyébként a természetes folyamatokat csak abban az esetben szükséges korlátozni, illetve törekedni hatásainak mérséklésére, ha ezzel életveszély szüntethető meg.

Kutatás, vizsgálatok

A földtani képződmények rendeltetésszerűen kutatási, oktatási tevékenység színterei is lehetnek, amelynek lehetőségét a természetvédelmi jogszabályok betartásával az erre jogosultak számára differenciáltan biztosítani kell.

Eszközhasználat nélküli tudományos megismerés, megfigyelés, a környezeti tényezők dokumentálása, a megfigyelések publikálása szabadon lehetséges.

A felszín csekély mértékben, kézi eszközzel megbontó tevékenység, illetve geofizikai eszközök (pl. paleomágneses mintavevő) használata a közintézmények számára regisztrációhoz, egyeztetéshez kötött.

A védett földtani képződményeknél tudományos kutatást csak szakmai közintézmények végezhetnek, amelyhez a természetvédelmi kezelővel történő egyeztetésen, illetve adott esetben a Tvt. 38. § (1) szerinti engedély megszerzésén kívül az MTA MRB tájékoztatása is szükséges. A kutatási tevékenység a feltárás állapotában, és a természeti környezetben csak a lehető legkisebb változás előidézésével történhet úgy, hogy természeti értékekben, beleértve a növényzetet és az állatvilágot is, jelentős visszafordíthatatlan károsodást ne okozzon. A kutatás végeztével a feltárást úgy kell visszahagyni, hogy az illeszkedjen a természeti környezetbe, és az eredeti, vagy az eredeti jellegéhez hasonló állapot helyreállítandó. A felszín gépi erővel történő jelentősebb megbontásával járó kutatás a helyszín jellege miatt még közintézmények által sem végezhető.

A kutatáshoz szükséges a tulajdonos, vagy kezelő, használó hozzájárulása is, kivéve, ha a kutatásra pl. a Tvt. 41. § (1) szerint a természetvédelmi kezelő számára nyújtott, a védett természeti emlék, terület jobb megismerését elősegítő szolgáltatásként kerül sor.

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

Jogosultsággal rendelkező gyűjtőnk egyszerű bejelentés (regisztráció) megtétele után szerszámok használata nélkül alkalmanként összeszedhetik a kipergett, törmelékebe került kőzetdarabokat és űsmaradványokat, a térbeni korlátozások figyelembe vételével.

A kutatás publikált vagy adattárban elhelyezett eredményeit a kutatást végzőnek az igazgatóság számára elérhetővé kell tennie.

Terület- és földhasználat

A területen építmény elhelyezése kizárólag az ökoturisztikai célú bemutatás és az állagmegóvás érdekében engedélyezhető abban az esetben, ha az építmény a környezet tájképi egységét károsan nem befolyásolja, állapotát nem veszélyezteti.

A területen külszíni és mélyszinti bányaművelés nem folytatható, vadgazdálkodási létesítmény nem helyezhető el és nem üzemeltethető.

Természetvédelmi infrastruktúra

A megközelítő útvonal mentén az illegális hulladéklerakást meg kell szüntetni.

Állandóan jelenlevő természetvédelmi űr biztosítása nem szükséges, de a kezelés során az ANPI részéről rendszeresen, havonta ellenőrizni kell a feltárás és a kiépített műtárgyak állapotát. Ugyanakkor a területen a helyi polgárokat szervezettel együttműködve célszerű megakadályozni a rongálásokat.

Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Gyep (rét és legelő) művelési águ területek kezelése

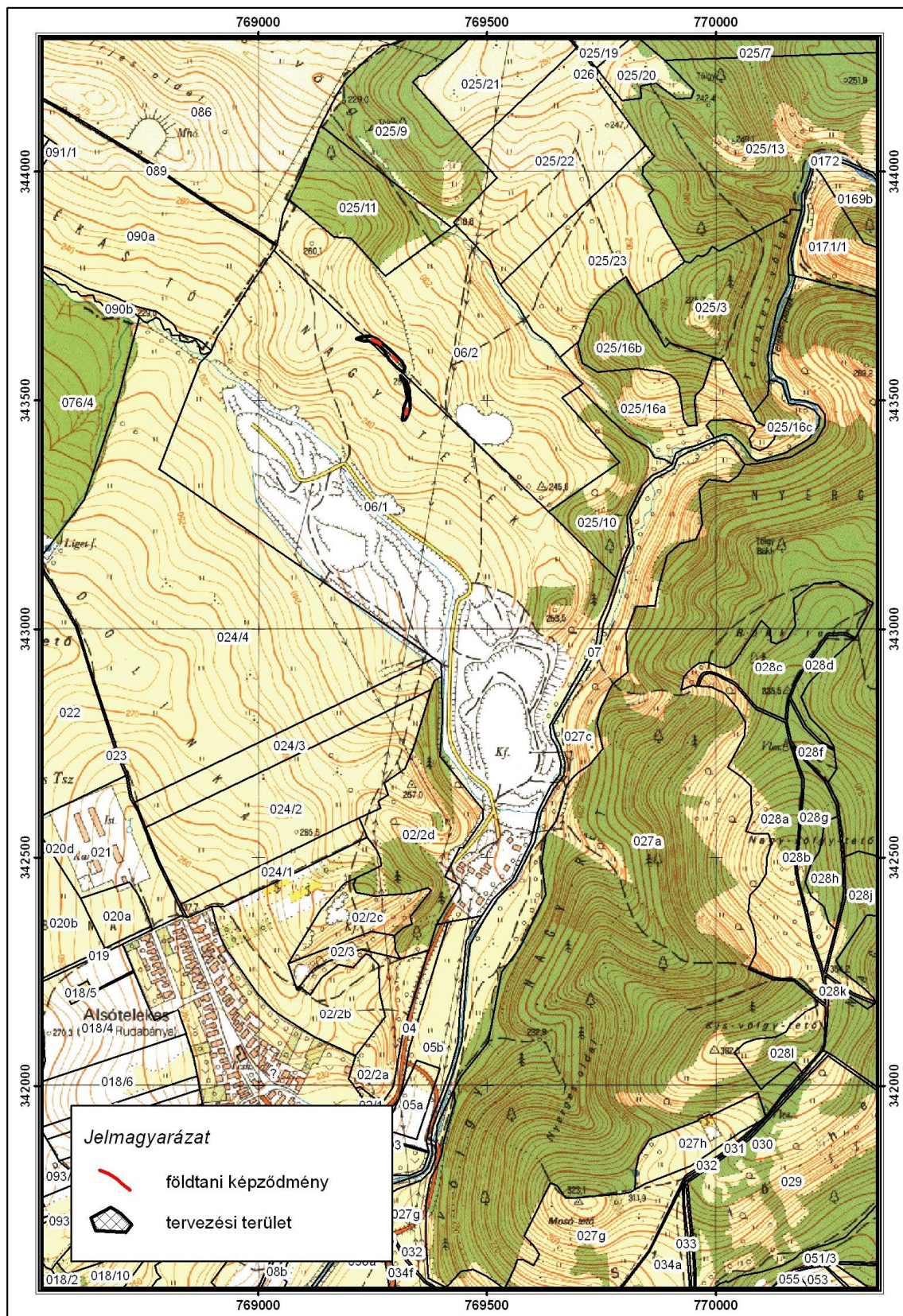
A 06/2 hrsz. terület legelő művelési ágban van, de várhatóan a közeljövőben a művelési ágból ki fogják vonni.

Művelés alól kivett területek kezelése

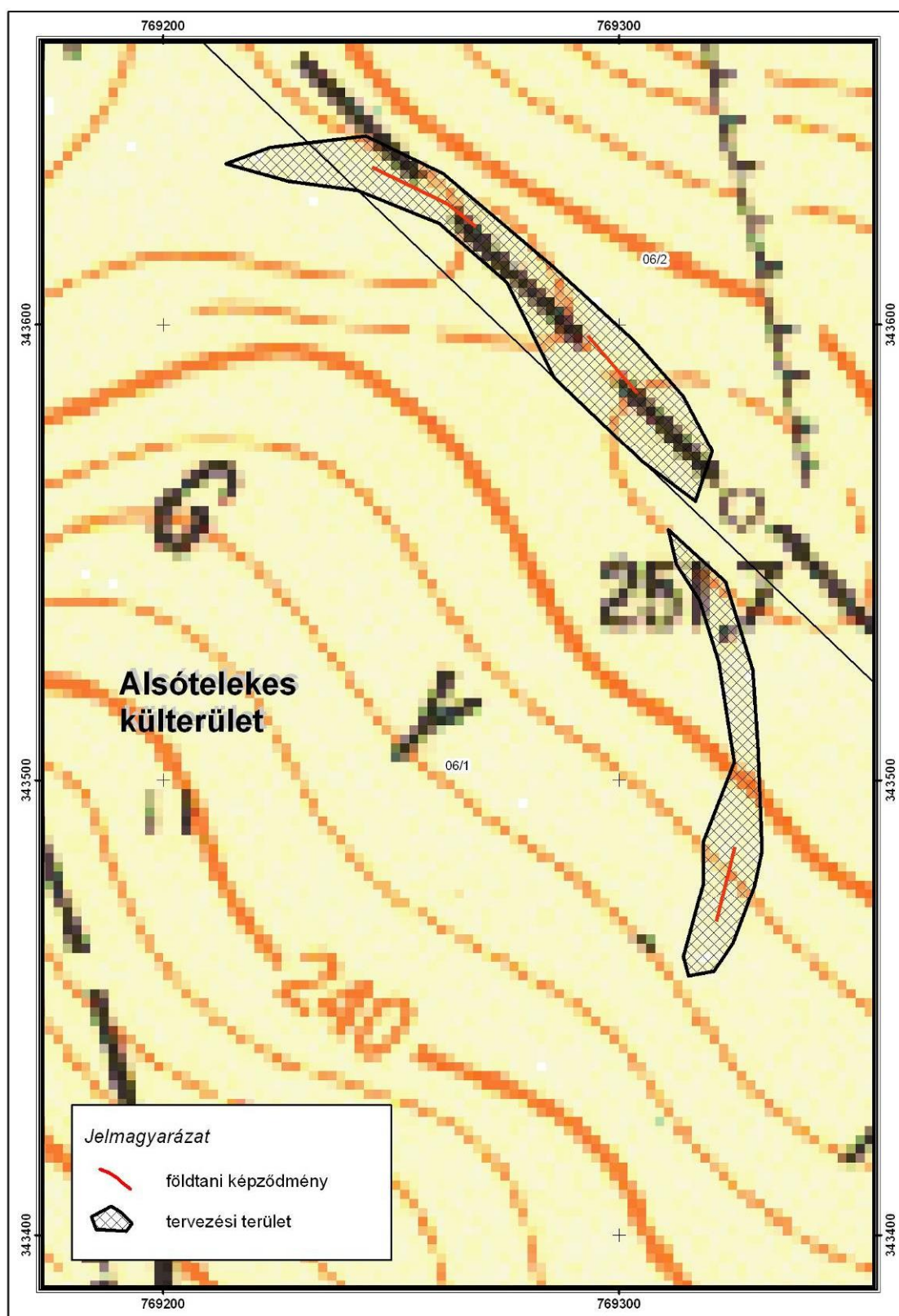
Település neve	Hrsz./al-részlet	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Tulajdonos, tulajdonosi csoport	Vagyonkezelő	Művelési ághoz kötött természetvédelmi kezelési eljárás kódja	Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési eljárás kódja
Alsótelekes	06/1	0,0932	kivett bánya-telep	Avalanche Holding Kft.			

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

5. A tervdokumentáció térképmelléklete:

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék természetvédelmi kezelési tervdokumentációja

B) Egyes területekre vonatkozó egyedi természetvédelmi kezelési előírások

Az Alsótelekesi őshominida-lelőhely - természeti emlék speciális természetvédelmi kezelési előírásai:

- Az Alsótelekesi őshominida-lelőhelyen kutatást:

- a) országos hatáskörű szakmai közintézmény
- b) országos hatáskörű szakmai közintézmény által megbízott

végezhet.

A területéről előkerült ősmaradványok í azok jellegére való tekintet nélkül í csak magyar, országos hatáskörű szakmai közgyűjteményben helyezhetők el, nem kerülhetnek kereskedelmi forgalomba és az ország területéről csak engedéllyel vihetők ki. A kutatást a lehetőségek szerint az északi területrészen kell megkezdeni. Törekedni kell arra, hogy az ősmaradvány-lelőhely szakszerű módon végzett feltárása a lehető leggyorsabb ütemben történjen. A déli területrészt speciális kezelési előírásait az északi területrészt teljes feltárását követően kell meghatározni.

- A növényzet az 1.1. és 1.3. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések érdekében történő eltávolítása csak mechanikus módszerekkel történhet a vegetációs időszakon és a területen fészkelő védett, fokozottan védett madárfaj fészkelési időszakán kívül. Amennyiben a növényzet eltávolítását nem az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: ANPI) végzi vagy végezteti el, a tevékenységet a beavatkozás tervezett időpontja előtt legalább 5 nappal be kell jelenteni az ANPI-nak. Az ANPI szükség szerint tájékoztatja a bejelentő a tevékenység elvégzésének természetvédelmi feltételeiről, korlátairól, illetve szükség szerint a Természetvédelmi írszolgálat útján biztosítja a tevékenység helyszíni természetvédelmi szakmai felügyeletét.